

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Jeg er meget enig med hr. Henning Rasmussen i hans nye indlæg omkring bløderne, og jeg er nok nødt til meget imod mit ønske at konstatere, at der jo i dette tilfælde i givet fald vil blive tale om lovgivning med tilbagevirkende kraft. Det er jo ikke noget, man ellers ynder, men principielt vil vi bestemt ikke have noget imod det i denne forbindelse, hvis man kunne finde en løsning på problemet; vi nærer bare ikke for store forhåbninger på forhånd.

Når jeg har misopfattet mulighederne i loven, gælder det selvfølgelig bemærkningerne på s. 12 vedrørende ministerens mulighed for at udvide eller indskrænke i forbindelse med ændringer i sundhedsvæsenets tilrettelæggelse af behandling og pleje, bl.a. omstilling og samordning mellem sygehussektoren og den primære sundhedstjeneste samt den sociale sektor.

Jeg må så konstatere, at ministeren ikke er enig med mig i den fortolkning, og det betyder selvfølgelig, at vi må diskutere spørgsmålet om psykiske skader under det forestående udvalgsarbejde.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg vil gerne sige til fru Dagmar Mørk Jensen, at jeg bestemt heller ikke er tilhænger af det, man kalder lovgivning med tilbagevirkende kraft, men det synes jeg heller ikke er det rigtige udtryk at anvende i denne henseende. Der er tale om en skade, som er sket over for nogle mennesker, uden at nogen kan lastes for det, og spørgsmålet er, om det er rimeligt at rette lidt op på den skade, som er sket. Det er selvfølgelig så med tilbagevirkende kraft på sin vis, men det er altså en lidt anden form for tilbagevirkende kraft end den, vi almindeligvis taler imod, fordi der her er tale om at gøre et forsøg på at rette lidt op på noget, som utilsigtet er sket.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 211:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunernes styrelse. (Ophævelse af påtalebestemmelse).

Af Leif Hermann (SF) m.fl.
(Fremsat 19/2 87).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Indenrigsministeren (Enggaard):**

Lovforslaget går ud på at afskaffe bestemmelsen om, at straffesag efter den kommunale styrelseslov mod kommunalpolitikere kun kan rejses efter tilsynsmyndighedens – og det vil typisk sige Tilsynsrådets – begæring. Efter den nuværende retstilstand kan kommunalpolitikere straffes, hvis de gør sig skyldige i grov tilsidesættelse af deres pligter, men det er en betingelse, at den kommunale tilsynsmyndighed begærer sagen rejst.

Forslagsstillerne har ønsket, at dette krav om tilsynsmyndighedernes påtalebegæring skal ophæves, sådan at enhver kan indgive anmeldelse mod kommunalpolitikere for deres varetagelse af det borgerlige ombud som medlemmer af kommunale råd.

Hjemmelen til at straffe kommunalpolitikere blev indsat i den kommunale styrelseslov i 1984. Det skete med baggrund i en udvalgsbetænkning om ansvarsplacering i kommunestyret. Udvalget havde peget på, at der kunne være behov for gennem et strafansvar for kommunalpolitikere at ramme de meget få, men grove tilfælde, hvor det opleves som stridende imod den almindelige retsbevidsthed, hvis der ikke kan gribes ind.

Men samtidig var man meget opmærksom på, at en sådan straffebestemmelse ikke måtte kunne misbruges til f.eks. at genere politiske modstandere. For at undgå grundløse, tvivlsomme eller bagatelagtige anmeldelser mod kommunalpolitikere lod man derfor

[Indenrigsministeren]

straffebestemmelsen ledsage af bestemmelsen om, at påtale kun kan ske efter tilsynsmyndighedens begæring.

Det var Folketingets ønske, at man på denne måde sikrede, at der blev taget behørigt hensyn til kommunalpolitikernes arbejdsvilkår ved vurderingen af, om der skulle rejses straffesag.

Det er også min klare opfattelse, at man bør være meget tilbageholdende med at pålægge kommunalpolitikere sanktioner i form af straf for den måde, de udfører deres hverv på. Ud over det politiske ansvar lever kommunalpolitikerne nu også med risikoen for at blive straffet på grund af pligtforsømmelse i arbejdet.

Dette gav da også anledning til betydelige betænkeligheder under Folketingets forhandlinger om lovforslaget i 1984. I forvejen kan den ofte meget store arbejdsbyrde og det tyngende ansvar afholde folk fra at gå aktivt ind i kommunalpolitik. Hvis kommunalpolitikere derudover skulle leve med en risiko for at blive udsat for politiske modstandere mere eller mindre grundløse anmeldelser, ville det blive svært at tiltrække folk til at påtage sig hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem.

Her skal man også tænke på, at det, selv om anmeldelsen ikke fører til, at der rejses tiltale, endsiige domfældelse, vil være en meget belastende situation for kommunalpolitikeren at være anmeldt for et strafbart forhold med den offentlige omtale, det kan af føde.

I mere end 100 år har kommunalpolitikere ikke kunnet straffes efter den kommunale styrelseslovgivning. Nu kritiseres det i lovforslagets bemærkninger, at der ikke har været gjort brug af straffebestemmelsen i de godt to år, den har været gældende, og at den derfor er indholdsløs. Jeg er langt fra enig heri. Tilsynsmyndighederne har det fornødne kendskab til kommunalpolitikernes arbejdsvilkår, og de har derfor forudsætninger for at kunne vurdere, hvornår der måtte være den tilstrækkelige baggrund for at begære tiltale rejst mod en kommunalpolitiker på grund af pligttilsidesættelse.

Jeg ville finde det meget betænkeligt at fjerne det filter, som tilsynsmyndigheden udgør i disse sager, idet truslen om politianmeldelse fra politiske modstandere ellers kan blive en del af den kommunale beslutnings-

proces til skade for kommunestyret og det kommunalpolitiske arbejde.

Regeringen vil derfor afvise det foreliggende lovforslag.

Henning Rasmussen (S):

I 1984 indsatte et enig Folketing nogle bestemmelser i den kommunale styrelseslov, hvorefter kommunalbestyrelsesmedlemmer kan straffes for grov tilsidesættelse af deres pligter efter den gældende lovgivning. Årsagen var, at der var forekommet enkelte tilfælde af sådan grov tilsidesættelse, og det fandt Folketinget burde kunne straffes på samme måde, som kommunalbestyrelsesmedlemmer i lighed med andre kan straffes for egentlige kriminelle handlinger.

Folketinget ønskede dog – og jeg citerer her fra bemærkningerne til det daværende lovforslag nr. L 19: »at undgå grundløse, tvivlsomme eller bagatelagtige anmeldelser, herunder anmeldelser indgivet for at genere politiske modstandere.«

Derfor indsatte man bestemmelsen om, at tilsynsrådet skal begære sagen rejst. Det virkede faktisk fornuftigt og rimeligt. Det er denne bestemmelse, SF foreslår fjernet under henvisning til, at den i et par konkrete tilfælde skal være blevet brugt i strid med sin hensigt, nemlig med det formål at hindre, at der rejses sag mod kommunalbestyrelsesmedlemmer, der groft har tilsidesat deres pligter og derfor burde dømmes ved domstolene.

Det er ikke muligt at vurdere på det grundlag, vi har, om forslagsstillerne har ret i påstanden om, at straffebestemmelsen derfor er »illusorisk, et bluffnummer« – citatet er hentet fra bemærkningerne til det foreliggende lovforslag.

Vi kan derfor ikke i dag vurdere, om bestemmelsen i de konkrete tilfælde er brugt imod sit formål, og hvor stor risikoen er for, at den vil blive brugt sådan i fremtiden.

Vi vil i udvalget være med til at gennemgå de to sager og eventuelle andre, der måtte blive forelagt udvalget, og derefter vil vi tage stilling til forslaget.

Men jeg vil gerne til slut sige, at det forbehold, vi her tager over for holdbarheden af påstanden, ikke er udtryk for, at vi vil være med til at holde hånden over nogen, heller ikke kommunalpolitikere, der groft tilside-

[Henning Rasmussen]

sætter deres pligter, så vi går altså ind i sagen, men med det fornødne forbehold.

Lis Aaltonen (KF):

Jeg vil gerne takke indenrigsministeren for et dejlig sagligt indlæg, og vi kan helt tilslutte os fra Det Konservative Folkepartis side.

Elsebeth Kock-Petersen (V):

Offentlige myndigheder er ikke ufejlbarlige, og politikere er heller ikke ufejlbarlige; derfor skal der også gælde et retligt ansvar for kommunalpolitikere. Men netop dette, som de tidligere ordførere har været inde på, at anmeldelse til politiet af kommunalpolitikere kan anvendes af politiske modstandere, betyder, at også Venstre vil afvise det foreliggende lovforslag.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

SF har fremsat forslag om ophævelse af tilsynsrådets påtalebestemmelse i forbindelse med taltalerejsning over for kommunalrådsmedlemmer.

Under forudsætning af, at fremstillingen i bemærkningerne er rimeligt fair, giver de i hvert fald én en mistanke om, at der er ting, som ikke er, som de skal være, og ikke virker, som de burde.

Der skal faktisk meget til, at man i Vestjylland forarges over, hvordan lovbestemmelser bliver administreret, men der har været et par tilfælde, hvor den grænse er blevet overskredet.

Det Radikale Venstre kan derfor kun konstatere, at vi ikke føler os ganske trygge ved de nuværende tilstande. Om eventuelle ændringer skal ske, og om de i givet fald skal ske som foreslået, kan vi ikke umiddelbart tage stilling til, men vi vil gerne i udvalget se på en dokumentation af, hvad der er foregået.

Damgaard Nielsen (FP):

Fremskridtspartiet kan ikke tilslutte sig den foreslåede ændring af styrelsesformen. Hvis ikke vi havde det filter, om jeg så må sige, i dette system, kunne det blive sådan, at vore kommunalpolitikere skulle slæbes for retten hver anden dag. Man kan her tænke på begrebet »kratluskere«, når det gælder miljøanmeldelser af forskellig art. Hvis vi ikke kan beskytte vore kommunalpolitikere

lidt, er det i hvert fald ikke let at være kommunalpolitikere. Så vi siger fra i Fremskridtspartiet.

Leif Hermann (SF):

Det er i grunden ganske fantastisk, at ministeren og de borgerlige partiers ordførere kan tale om en situation helt sådan generelt, når forslaget bemærkninger klart, om end måske – det vil jeg da gerne medgive – i en sprogligt lidt anderledes form end den, jeg plejer at skrive bemærkninger i, dokumenterer, hvorledes det har forholdt sig i de to konkrete tilfælde.

Indenrigsministeren kan ikke undskylde sig med, at han er ubekendt med tilfældet fra Trehøje Kommune, for dér har indenrigsministeren selv svaret på et spørgsmål, jeg rejste med henblik på at få ministeren til at fastlægge generelle retningslinjer for brugen af Tilsynsrådets påtalekompetence.

Der er ikke meget at svare på, og jeg vil derfor gå over til en lidt nærmere begrundelse, som fremdrager et par eksempler, hvor den gældende praksis i brugen af § 61 c i hvert fald sætter tingene i et noget krast relief.

Meningen med en straffebestemmelse i den kommunale styrelseslov må være, at den skal fungere på linje med de øvrige sanktionsmuligheder i styrelsesloven; jeg tænker her navnlig på spørgsmålet om erstatningsansvar for kommunalbestyrelsesmedlemmer og spørgsmålet om idømmelse af tvangsbøder. Tankegangen er her åbenbart, at det skal virke forebyggende, og det vil sige, at afgørelser vedrørende tvangsbøder og afgørelser vedrørende erstatningsansvar såvel som afgørelser vedrørende påtalekompetencen meget nemt fuldstændig vil kunne fjerne det præventive formål med lovbestemmelsen.

Er det da så, sådan som denne lovbestemmelse indtil nu er blevet brugt, chikanøse henvendelser fra politiske modstandere eller, som ministeren siger det, mere eller mindre grundløse anklager, der har ligget til grund?

Hvad angår Trehøjesagen, der er omtalt i bemærkningerne til lovforslaget, bliver den behandlet indgående i Juristen, nr. 2, februar 1987, af kandidatstipendiat Per Schaumburg-Müller. Han påviser, at Tilsynsrådets argumentation i den pågældende sag faktisk ikke er rigtig, idet netop Tilsynsrådet, da der

[Leif Hermann]

blev rejst tiltale mod den pågældende bygherre, der havde overtrådt by- og landzoneloven ved at bygge, stillede sagen i bero med henblik på at afvente udfaldet af straffesagen. Da statsadvokaten så spørger Tilsynsrådet, hvordan man vil forholde sig til tiltalebegæring efter § 61 c, stk. 2, begynder Tilsynsrådet at spørge, om fristen for at indgive en sådan påtale er udløbet. Det hele ender i, at Tilsynsrådet af menneskelige årsager ikke vil have rejst tiltale mod kommunalbestyrelsesmedlemmerne i Trehøje, og derefter falder sagen mod den pågældende fabrikant.

I denne sag var der stort set ikke én eneste af Trehøje kommunalbestyrelses embedshandlinger, der var i overensstemmelse med lovgivningen. Det er formentlig heller ikke lovligt, at kommunalbestyrelsen betaler den advokat, der møder op i fogedretten, når byggeriet i landzone skal standses.

Hvilken virkning har det så nu, når indenrigsministeren svarer mig på et spørgsmål, at man blot vil følge sagen nøje? Ja, det har i hvert fald den virkning, at det kan være overordentlig vanskeligt at anvende bestemmelsen i fremtiden.

For ikke så forfærdelig lang tid siden fik Indenrigsministeriet et brev fra Miljøstyrelsen vedrørende Grenå Kommunes miljøtilsyn. I en periode på omkring 10 år har Grenå Kommune ifølge Miljøstyrelsen systematisk til gunst for forurenere omfortolket en række tilladelser. I afslutningen af sit brev af 27. januar d.å. til Indenrigsministeriet skriver Miljøstyrelsen følgende om myndighedshandlinger, som Grenå Kommune har været forpligtet til at foretage med hensyn til miljøtilsynet:

»Miljøstyrelsen finder efter en samlet vurdering af disse sager, at kommunens handlinger og udladelser ved kommunalbestyrelsens og/eller dens miljø- og planlægningsudvalg i forhold til miljøbeskyttelsesloven som forvaltningsmyndighed«. . . »har været højst kritisable og groft krænkende for den almindelige retsbevidsthed og tillige skadelige for miljøet.«

Det er vist ret enestående, at én offentlig myndighed betegner en anden offentlig myndigheds embedsudøvelse med sådanne ord.

Jeg er ret overbevist om, at Tilsynsrådet for Århus Amt, hvis der er nogen, der beder det om at rejse tiltale mod Grenå Kommunalbestyrelses miljøsynder, naturligvis vil væ-

re forpligtet til at se på, hvordan kollegerne i Ringkøbing Amt har optrådt.

Det andet eksempel er Herning Kommunes manglende miljøtilsyn med nogle galvaniske virksomheder. I denne sag gør der sig det specielle gældende, at Miljøstyrelsen ikke mente, der skulle rejses tiltale. Men det er Tilsynsrådets afgørelse, og atter sagde Ringkøbing Amts Tilsynsråd, at der ikke skal rejses tiltale. Jeg har vanskeligt ved at forestille mig grovere handlinger end det, der har været tale om for Trehøjesagens og for Herningsagens vedkommende; det må anses for så godt som udelukket på noget tidspunkt. Man skal her være opmærksom på, at der ikke blot er tale om uagtssomme handlinger – for Trehøjesagens vedkommende var det forsætlige handlinger. Der vil det være udelukket på noget tidspunkt at tage bestemmelsen i anvendelse.

Et sidste eksempel, som jeg skal nævne her, er det, der er kommet op inden for de sidste dage, nemlig det forhold, at Viborg Kommune igennem 6 år, nemlig fra 1980 til 1986, totalt har undladt at føre tilsyn med en forurenende virksomhed, der udleder spildevand til Fiskbæk Rensningsanlæg, der igen udleder det rensede – eller urensede – spildevand i Hjarbæk Fjord. Igennem 6 år har Viborg Kommune undladt miljøtilsyn. Det vil være udelukket, således som praksis er efter § 61 c, stk. 2, at anvende bestemmelsen over for de kommunalbestyrelsesmedlemmer i byrådet i Viborg, der har haft ansvaret for den situation.

Men hvad værre er: i det øjeblik dette ikke sker, sender man også et ganske klart signal til domstolene, nemlig at miljøforbrydelser, miljølovsovertrædelser, ikke skal vurderes med den strenghed, som et flertal herinde har ønsket. Når en dommer må konstatere, at de myndigheder, der medvirker til ulovlighederne, ikke kan straffes efter de almindelige medvirkningsregler, og at vi altså har en speciel straffebestemmelse, der ikke kan tages i anvendelse, så må retten ganske åbenbart få det indtryk, at der ikke er meget mening i, at der ikke er meget hold i vort krav om strengere straffe for miljølovsovertrædelser.

Det er konsekvensen af indenrigsministerens og de borgerlige ordføreres afvisning af at gøre noget ved denne bestemmelse, ud over at det selvfølgelig forekommer højst besynderligt – og vi advarede jo også mod

[Leif Hermann]

det i sin tid – at man skal have stående i dansk lovgivning en bestemmelse om, at påtalebegæringen er henlagt til et organ uden for den egentlige strafprocessuelle myndighed, nemlig anklagemyndigheden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 112:

Forslag til folketingsbeslutning om afvikling af rentefradrag og lejeværdibeskatning m.v.

Af Albrechtsen (VS) m.fl.

(Fremsat 30/1 87).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Beslutningsforslag nr. B 112 fra Venstresocialisterne går ud på at pålægge regeringen inden 1. april 1987 at fremsætte lovforslag om afvikling af afgift af renter af forbrugslån, rentefradrag og lejeværdibeskatning efter nærmere angivne retningslinjer, som er beskrevet i forslaget.

Beslutningsforslaget kan ses som en udbygning af en række tidligere fremsatte forslag fra Venstresocialisterne om afvikling af lejeværdibeskatning og rentefradrag for ejerboliger. Senest har Folketinget behandlet et beslutningsforslag herom, nemlig det, der hed beslutningsforslag nr. B 58 i foråret 1984.

Udbygningen består navnlig i, at det foreliggende beslutningsforslag pålægger regeringen at afvikle rentefradraget ikke alene for ejere af ejerboliger, men for alle skatteydere,

der har stiftet privat gæld, og som derfor har en rentebyrde. Ifølge forslaget skal studerende med studiegæld dog foreløbig være undtaget.

Jeg sagde ved behandlingen af beslutningsforslag nr. B 58, at regeringen under ingen omstændigheder kunne støtte det. Forslaget indebar overordentlig drastiske indgreb over for rentefradragsretten med helt uoverskuelige følger for personer, som har disponeret og har købt bolig i tillid til de gældende fradragsregler.

Det foreliggende forslag til folketingsbeslutning er ikke mindre drastisk, og det kan derfor næppe komme som nogen overraskelse for forslagsstillerne, at regeringen naturligvis også må tage afstand fra det.

Stavad (S):

Jeg skal på Socialdemokratiets vegne afvise VS' forslag.

Først en teknisk indvending. Det, man pålægger regeringen, er en fuldstændig umulig opgave. At udarbejde et forslag, der opfylder formålet med VS' forslag, er umuligt inden 1. april, og hvis hr. Albrechtsen havde deltaget bare en lille bitte smule mere i det, der er foregået under skattereformforhandlingerne, ville han vide, at den konstruktion, som hr. Albrechtsen her foreslår, også ville være en teknisk umulighed, selv om han gav regeringen en rimelig frist.

Af politiske indvendinger vil jeg sige, at vi ikke mener, det er nogen god idé at afskaffe lejeværdien over tre år, som VS foreslår. Vi mener heller ikke, at tiden er inde til at foretage yderligere indgreb over for rentefradragsretten. Det, VS foreslår, er en kraftig omfordeling fra dem, der har købt hus sent, dyrt og til høj rente, til dem, der har købt for år tilbage, billigt og med lav rente. Altså en omfordeling fra dem med egen bolig, der har en lille forbrugsmulighed, til dem, der i forvejen har en stor forbrugsmulighed.

Derimod ser vi positivt på et forslag om at forøge den almennyttige boligkvote i overensstemmelse med, hvad Socialdemokratiet tidligere selv har fremsat forslag om.

Som helhed må vi altså afvise forslaget.

Arne Lund (KF):

At ophæve rentefradraget for ejere af ejerboliger og at ophæve rentefradraget for ren-